

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Størstedelen af det danske naturlandskab er et kulturlandskab. Meget få arealer er ikke kultiverede. Alligevel rummer den danske natur en række karakteristiske højværdige områder, der i dag er truede af den igangværende udvikling.

Hovedformålet med beslutningsforslaget er at forstærke den indsats, der gøres for at beskytte eksisterende naturværdier og genoprette tabte, idet både forurening og hård udnyttelse truer disse områder.

En række naturtyper, der udgør grundlaget for en alsidig flora og fauna, er i tilbagegang. Det gælder vandløb og søer samt deres omgivelser, ferske enge og strandenge, lavvandede salt- og brakvande, moser, heder, klitter, tunneldale, løvskove, vandhuller, overdrev m.fl. Løvtræsarealerne i skovene reduceres, antallet af vandhuller mindskes.

Konsekvensen er bl.a., at der gennem de seneste årtier har kunnet registreres en stadig forringelse af den danske dyre- og planteverden. Denne foruroligende udvikling er nærmere beskrevet i fredningsstyrelsens »Status over den danske dyre- og planteverden«, 1980, og i miljøministeriets publikation »Miljøet«, en grundbog om miljøpåvirkninger og miljøets tilstand i Danmark«, 1984. Det fremgår heraf bl.a., at op imod 15 pct. af de danske plantearter er truede. Det samme gælder for ca. 20 pct. af de ynglende fuglearter. Tilsvarende problemer findes for fisk, der yngler i ferske vande og lavvandede havområder. Det har også været nødvendigt at frede padder og krybdyr for at forhindre, at de uddør.

Forureningen er især alvorlig for vådområderne (vandløb, søer, vandhuller, moser og lavvandede salt- og brakvande). ⅓ af vores søer er stærkt eutrofierede, dvs. ved at dø på grund af forurening og tilførsel af næringsstoffer. I de ca. 40.000 km åbne vandløb er vandmængden reduceret betragteligt siden århundredskiftet. Kun godt 2 pct. af vandløbene (ca. 880 km) er naturlige såkaldte mænder-vandløb. I de sidste 10 år er der dog sket en

mindre forbedring af vandløbenes tilstand, men halvdelen er stadig svært forurenede. De indre fjorde, vige m.m. er mange steder påvirket af stor tilførsel af næringsstoffer, og nogle steder er de ved at uddø. Nærmere dokumentation findes bl.a. i »Miljøinteresser og marginaljorder«, et debatoplæg fra en arbejdsgruppe under fredningsstyrelsen, miljøstyrelsen, skovstyrelsen og planstyrelsen, juni 1985.

Ansvaret for løsningen af problemerne påhviler både staten, amtskommunerne og kommunerne. Desuden har fredningsnævn og en række natur- og miljøorganisationer opgaver vedrørende naturbeskyttelse. En række tiltag er også taget. F.eks. er der igennem den forbedring af naturfredningsloven, der blev gennemført i 1983, sikret en beskyttelse af flere naturtyper og af mindre søer. Den igangværende planlægning (både regionplanlægning, kommuneplanlægning og centerplanlægning) indebærer også skridt i den rigtige retning. Folketinget fastlagde i foråret 1985 en handlingsplan vedrørende nitratforurening, der står over for en gennemførelse.

Men resultaterne viser sig kun langsomt samtidig med, at forringelserne på nogle områder stadig løber hurtigt.

Derfor må indsatsen for naturfredning intensiveres, ligesom opgaverne med genopretning af tabte naturværdier må tages op. En hovedforudsætning for dette beslutningsforslag er, at forbedringerne af naturens tilstand skal gennemføres inden for den fastlagte ansvarsfordeling med de justeringer, der indgår i forslaget.

En væsentlig begrænsning i naturbeskyttelse og forureningsbekæmpelse i dag er, at godkendelses- og tilsynssystemet er stærkt belastet. Der er derfor behov for flere styringsmidler. I de tilfælde, hvor det ikke drejer sig om direkte forbud, men om en begrænsning af forureningsens omfang, er afgifter velegnede. Disse vil også kunne dække de merudgifter, som nogle af de her stillede forslag vil indebære. Denne supplerende af den eksisterende styring vil også kunne sikre, at forurenere kommer til at